

ALGEMENE WET BESTUURSRECHT

- Besluitvorming
 - Toezicht
 - Sancties
- Rechtsgebied bestuursrecht

oktober 2011

Rechtsgebied bestuursrecht

- Verhoudingen tussen bestuursorgaan/belanghebbende
 - stelt het bestuur is staat te besturen, incl. sancties
 - geeft rechtsbescherming aan de burger
- Bestuursbesluit = centraal begrip + regels voor
- Regels voor bezwaar en beroep
- Eigen rechtspraak

Verhouding strafrecht en civiel recht

- **Strafrecht** richt zich op de dader en op straf. Het OM vervolgt verdachten van strafbare feiten.
- **Civiel recht** richt zich op de civiele rechten van de persoon. Twee gelijke partijen.
- **Bestuursrecht** richt zich op de norm door:
 - normstelling en vergunningen
 - toezicht
 - sancties, in principe gericht op de norm.

Definities

- Bestuursorgaan = college B&W, de minister van.....
- Belanghebbende = is degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken
- Overtreder = pleger of medepleger
- Besluit = schriftelijke beslissing bestuursorgaan met rechtsgevolgen voor alle burgers
- Beschikking = besluit bestuursorgaan met rechtsgevolgen voor één partij
- Feitelijk handelen = uitvoering dagelijkse taken, zoals toezicht of waarschuwing, bezwaar is niet mogelijk, klacht wel

Besluitvorming bestuursorgaan

- **Besluit** = schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan met publiekrechtelijke rechtsgevolgen
- **Beschikking** = besluit met individuele werking
 - vergunning
 - intrekking vergunning
 - bestuursdwang
 - dwangsom
 - bestuurlijke boete

Besluitvorming Awb

Bij besluit op aanvraag (doorzendplicht)

- "*hoorplicht*" alleen als zorgvuldigheidsbeginsel / indien niet alle relevante feiten bekend zijn geworden in de aanvraag
- termijnen nemen besluit (8 weken, tenzij..) (Silencio!)

Bij belastende beschikking zoals sanctiebeschikking

- hoorplicht = laten geven zienswijze vooraf, indien mogelijk
- bekendmaking aan belanghebbende
- begunstigingstermijn (of niet)
- termijnen bezwaar en beroep + bezwaarclausule

Bezwaar en beroep Awb

Alleen door de belanghebbende

- **Bezwaar:** bij het bestuursorgaan < 6 weken
 - ❖ Hoorplicht als wettelijke rechtsbescherming

- **Beroep:** bestuursrechter rechtbank < 6 weken
 - ❖ Alleen nadat bezwaar werd gemaakt

- **Hoger beroep:** Raad van State

- **Bijzondere wetten wijken af**
 - ✓ Beroep Warenwet = rechtbank Rotterdam
 - ✓ Beroep GWWD na rechtbank = College van Beroep voor het bedrijfsleven Den Haag

Procedure beroep rechtbank

- Binnen zes weken na bekendmaking (betalen griffierecht)
- Vooronderzoek
 - rechter kan op basis hiervan een beslissing nemen
 - mogelijk dat betrokkene de zaak moet toelichten
 - rechter kan ontvankelijkheid of niet ontvankelijkheid beslissen
- Rechtzitting, als de rechter niet op basis van het vooronderzoek heeft beslist
- Hoger beroep bij de Raad van State in Den Haag

Sociale zekerheid en ambtenarenrecht: de Centrale Raad van Beroep in Utrecht. GWWD: College van beroep voor het bedrijfsleven
- ❖ *Voorlopige voorziening bij de rechtbank hangende bezwaar of beroep*

Toetsing rechter op: wetmatigheid, rechtmatigheid en doelmatigheid

- Wetmatig (Awb en bijzondere wet)
 - Rechtmatig (ABBB: in de wet & uit jurisprudentie)
 - Doelmatig (voordeliger oplossing/weg van de minste pijn)
- ❖ Beleid van de organisatie van groot belang
Beleid wordt door de rechter marginaal getoetst

Overheid moet behoorlijk met de burger omgaan!

ABBB

- Verbod misbruik bevoegdheden
- Verbod willekeur
- **Zorgvuldigheidsbeginsel**
- **Motiveringsbeginsel**
- Rechtszekerheidsbeginsel
- Gelijkheidsbeginsel (Grondwet)
- Vertrouwensbeginsel
- **Evenredigheidsbeginsel**
- Fair-play beginsel

Toezicht en handhaving

- Toezichthouder

Bij wet of besluit aangewezen persoon die toezicht houdt op de wettelijke regels

- Toezichtbevoegdheden

- in de Awb
- in de bijzondere wetten

(deze gaat voor op de algemene wet)

- ❖ Staat geheel los van opsporing/BOA

- ❖ Niet te gebruiken met een strafvorderlijk doel PV/opsporing

De TZH bevoegdheden uit de Awb

- Betreden van alle plaatsen (*muv woning tenzij Bijz.Wet*)
- Vorderen van inlichtingen
- **Vorderen inzage ID**
- Vorderen van inzage gegevens (*kopie*)
- Onderzoek/opneming/monsterneming
- Vervoermiddelen (*lading, bescheiden, stilhouden*)
- **Verplichting medewerking te verlenen voor een ieder**
- ❖ *Gebruik de term: vorderen*

Geen medewerking/ tegenwerking

- Opzettelijk niet voldoen aan een vordering
 - inlichtingen/inzage bescheiden
 - medewerking
- Opzettelijk belemmeren van een bevoegdheid
 - toegang

Artikel 184 Wetboek van Strafrecht

- Niet voldoen aan de ID-plicht

Artikel 447e Wetboek van Strafrecht

Plichten van de toezichthouder

- Desgevraagd legitimeren
- Evenredigheidsbeginsel
- Cautieplicht, bij punitieve sancties
 - bestuurlijke boete
 - intrekken vergunning, indien punitief van karakter

Bij binnentreden in de woning (Algemene wet op binnentreden):

- Altijd legitimeren & mededeling doel
- Vragen om toestemming en wachten op een "ja" in woord of gebaar
- Zonder toestemming alleen toegang met machtiging (niet op de medewerkingsverplichting = in strijd met art. 12 Gw en Awob)

Sfeerovergang naar opsporing

- Geen misbruik maken van TZH bevoegdheden met een strafvorderlijk doel: PV/opsporing van een strafbaar feit
 - In het PV de overgang van TZH naar opsporing
 - Belanghebbende inlichten van het feit dat hij verdachte wordt van een strafbaar feit
- ❖ *Bij de bestuurlijke sancties: boete/dwangsom/bestuursdwang is er geen sprake van een overgang = bestuursrechtelijk doel*

Handhaven of gedogen

- **Handhaven:** gezien het *algemeen belang* een plicht
Slechts onder bijzondere omstandigheden niet
 - concreet zicht op legalisatie
 - handhavend optreden is onevenredig
- **Gedogen:** stilzwijgend of uitdrukkelijk afzien van handhaving door het bevoegde gezag
 - bij beschikking & na zorgvuldige belangenafweging
 - eventueel onder voorwaarden
 - een verzoek om handhaving bij besluit afdoen

Sancties, punitief of reparatoire

- **Punitief = leedtoevoegend**
 - bestuurlijke boete
 - intrekken/schorsen beschikking eventueel
- **Reparatoire = herstelsanctie**
 - bestuursdwang
 - last onder dwangsom
 - intrekken/schorsen beschikking

Sancties, punitief of reparatoire

Punitieve sanctie = "Criminal Charge"

- 6+7 EVRM
- 14+15 IVBPR
- ✓ Zwijgrecht/ cautie
- ✓ Legaliteitsbeginsel
- ✓ Eerlijk proces
- ✓ Onschuldresumptie
- ✓ Rechter toetst strafmaat

Sancties / intrekken of schorsen beschikking (vergunning/erkenning)

- Indien puur leedtoevoegend = mogelijk punitief
- Onder een voorwaarde, eventueel als reparatoire te beschouwen.
 - bij beschikking
 - begunstigingstermijn
 - bezwaar schorst de werking niet (*tenzij...*)
 - kan samen met strafrecht
 - voorlopige voorziening bij de president van de rechtbank

Sancties / Bestuursdwang

- Feitelijk handelen door het bestuur, op kosten overtreder
- Bevoegdheid dient te zijn toegekend aan het bestuur
- Soms alleen gericht op de medewerkingsplicht toezicht
- Bij beschikking (overtreding, maatregelen, wettelijke basis)
- Motiveren (legalisatie?, beleid, vertrouwen, belangenafweging)
- Begunstigingstermijn
- Spoedeisende bestuursdwang= geen begunstigingstermijn en beschikking achteraf toezenden of uitreiken
- Preventieve bestuursdwang (als de overtreding klaarblijkelijk is)
- Bezwaar heeft geen schorsende werking
- Voorlopige voorziening rechtbank
- Kan samen met strafrechtelijke sanctie

Sancties / Last onder dwangsom

- Het bestuursorgaan bevoegd voor bestuursdwang, kan in plaats daarvan aan de overtreder een last onder dwangsom opleggen
- Bij beschikking (overtreding, maatregelen, wettelijke basis)
- Motiveren (legalisatie?, beleid, vertrouwen, belangenafweging)
- Begunstigingstermijn
- Bedrag per tijdseenheid of gedraging
- Mag niet samen met bestuursdwang
- Wel samen met strafrechtelijke sanctie

Sancties / Bestuurlijke boete

- Bevoegdheid dient te zijn toegekend aan het bestuursorgaan
- Opgelegd door het bestuursorgaan zonder tussenkomst van de rechter
- Bij beschikking
- Zienswijze slechts verplicht boven de € 340,-
- Bezwaar schorst de werking niet, tenzij ...
- Voorlopige voorziening mogelijk
- Niet samen met een strafrechtelijke sanctie

Bestuurlijke boete / boeterapport

- De relevante feiten:
 - pleger/medepleger
 - verwijtbaarheid
 - (bijzondere) omstandigheden i.v.m. matiging boete
- Daarnaast in het rapport (afschrift voor overtreder):
 - de naam van de overtreder
 - een beschrijving van de gepleegde overtreding, alsmede het overtreden voorschrift
 - een aanduiding van de plaats waar en het tijdstip waarop de overtreding is geconstateerd
 - *bedrag en wie heeft opgelegd (BB 154 Gw)*